

Osnovy – ČESKÝ JAZYK A JAZYKOVÁ KOMUNIKACE – kvarta

Téma: obecné výklady o jazyce

Očekávané výstupy – žák:	Školní výstupy – žák:	Učivo
<ul style="list-style-type: none"> - Rozlišuje spisovný jazyk, nářečí a obecnou češtinu, zdůvodní jejich užití - Využívá znalostí o jazykové normě při tvorbě vhodných jazykových projevů podle komunikační situace 	<ul style="list-style-type: none"> - Žák zná historii českého jazyka - Rozlišuje jeho jednotlivé útvary správně jich využívá - Dodržuje jazykovou kulturu - Zvládne tvořit vlastní projev 	<ul style="list-style-type: none"> - Vznik a vývoj jazyka - Archaismy, historismy a neologismy - Útvary českého jazyka - Nauka o jazyce - Jazyková kultura

Téma: Výuková stránka jazyka

Očekávané výstupy – žák:	Školní výstupy – žák:	Učivo
<ul style="list-style-type: none"> - Spisovně vyslovuje česká a běžně užívaná cizí slova 	<ul style="list-style-type: none"> - Žák zná systém českého hláskosloví, rozlišuje druhy hlásek - Vysvětlí podobu znělosti - Užívá správný přízvuk a melodii - Vyslovuje bezchybně česká i cizí slova 	<ul style="list-style-type: none"> - Hláskosloví - Hlávky, samohlásky, souhlásky, podobu znělosti - Slova neslabičná - Přízvuk, melodie - Spisová výslovnost - Výslovnost slov přejatých

Téma: Význam slova

Očekávané výstupy – žák:	Školní výstupy – žák:	Učivo
<ul style="list-style-type: none"> - 	<ul style="list-style-type: none"> - Žák chápe význam slov - Umí vysvětlit slova mnohoznačná - Poznává sousloví - Rozlišuje a vhodně užívá různé typy slov podle významu 	<ul style="list-style-type: none"> - Význam slova - Slova jednoznačná a mnohoznačná - Slovo a sousloví - Synonyma, antonyma, homonyma - Slova domácí a mezinárodní - Odborné názvy

Téma: Tvoření slov

Očekávané výstupy – žák:	Školní výstupy – žák:	Učivo
<ul style="list-style-type: none"> - Rozlišuje a příklady v textu dokládá nejdůležitější způsoby obohacování slovní zásoby - Zná zásady tvoření českých slov - Rozpoznává přenesená pojmenování, zvláště ve frazéměch 	<ul style="list-style-type: none"> - Žák zná způsoby tvoření slov, dokáže je sám používat - Naznačuje správně stavbu slov - Odvozuje podle pravidel - Při tvoření slov dodržuje bezchybný pravopis 	<ul style="list-style-type: none"> - Stavba slova - Kořen, předpona, přípona, koncovka - Tvoření slov - Odvozování, skládání, zkracování - Pravopis při odvozování - Zkratky a zkratková slova

Téma: Literatura

Očekávané výstupy – žák:	Školní výstupy – žák:	Učivo
<ul style="list-style-type: none"> - Uceleně reprodukuje přečtený text, popisuje strukturu a jazyk literárního díla, vlastními slovy interpretuje smysl - Rozpozná základní rysy výrazného individuálního stylu autora - Formuluje ústně i písemně dojmy ze své četby - Tvoří vlastní literární text dle svých schopností a osvojených znalostí - Rozlišuje literaturu hodnotnou a konzumní, názory doloží argumenty - Rozlišuje základní literární druhy a žánry, jejich nejvýraznější představitele - Uvádí základní literární směry a jejich představitele - Porovnává různá ztvárnění téhož námětu v literárním, dramatickém a filmovém zpracování 	<ul style="list-style-type: none"> - Čte text s porozuměním, dokáže se vyjádřit k obsahu díla i k jeho formě, zná vrstvy jazyka a umí je v konkrétním díle rozpoznat, zhodnotit jejich funkci - Zná nejvýznamnější autory a odlišuje jejich styl - Vyjadřuje kultivovaně a srozumitelně své názory na literaturu, divadlo, film - Píše vlastní texty dle možností a svých zájmů - Diskutuje o kvalitě literatury, své názory zdůvodní - Zná základní literární druhy a žánry, dovede je charakterizovat, umí k nim přiřadit konkrétní texty jejich představitele - Má přehled o základních literárních směrech, vymezí správně jejich program, dobu vzniku, přiřadí k nim jednotlivé zástupce - Kromě literatury se orientuje i v příbuzných uměleckých oblastech, hledá souvislosti, porovnává - Osvojuje si nejdůležitější literární pojmy 	<ul style="list-style-type: none"> - Chvála vypravěčství - Naruby aneb jak vychovávat vychovatele - Divadlo, píšňové texty - Drobnosti a miniatury - věda a fantazie - Osudy - Slovník literárních pojmů - Literární druhy a žánry - Literární směry a jejich představitelé - Práce s literárním textem

Téma: Komunikační a slohová výchova

Očekávané výstupy – žák:	Školní výstupy – žák:	Učivo
<ul style="list-style-type: none"> - Odlišuje v textu fakta od názoru a hodnocení, ověřuje fakta otázkami nebo porovnáním s jinými zdroji - Rozlišuje subjektivní a objektivní sdělení - Pochopí komunikační záměr partnera v hovoru - Orientuje se v komunikaci v masmédiích, rozpozná manipulaci - Dorozumívá se kultivovaně, volí vhodné jazykové prostředky vzhledem k situaci - Odlišuje spisovný a nespisovný projev - V mluveném projevu využívá vhodně verbálních i nonverbálních prostředků - Zapojuje se do diskuse, zná pravidla dialogu - Využívá základy studijního čtení, formuluje hlavní myšlenky textu - Vytvoří stručné poznámky, výtah, přednese referát - Uspořádá informace v textu vzhledem k jeho účelu - Vytvoří koherentní text - Využívá poznatků o jazyce a stylu ke správnému písemnému projevu, k vlastnímu tvořivému psaní 	<ul style="list-style-type: none"> - Žák umí rozebrat text, rozpozná jeho stavbu, s jakým záměrem text vznikl - Rozlišuje v textu subjektivní a objektivní přístup - Zná pravidla dialogu, odhadne správně komunikační situaci - Má přehled o masmédiích, o specifikách jejich fungování - Zvládne kultivovaný projev písemný i ústní - Volí vhodné jazykové prostředky ze spisovné i nespisovné vrstvy jazyka - Diskutuje, umí pracovat s argumenty - Čte texty s porozuměním - Vypíše hlavní myšlenky textu, poznámky, sestaví výtah, referát - Dokáže na základě znalostí slohových a komunikačních pravidel vytvořit vlastní písemný nebo mluvený text, dodržuje správnou stylistiku i gramatiku, text je v pořádku i po věcné stránce 	<ul style="list-style-type: none"> - Jazyková kultura, slohotvorní činitelé - Vypravování – osnova, členění textu, návaznost - Popis pracovního postupu, uměleckého díla - Proslov - Charakteristika literární postavy - Ličení - Fejeton, jeho místo v české literatuře - Proslov - Diskuse, její vedení, pravidla, přehled o aktuálních tématech - Diskuse – argumentace - Funkční styly – prostě sdělovací, odborný, umělecký, administrativní, publicistický - Řečnictví, osoba řečníka - Slohové útvary . shrnutí - Stylistická cvičení

Tematický plán – ČESKÝ JAZYK A LITERATURA – kvarta

Charakteristika vyučovacího předmětu

Vyučovací předmět Český jazyk a literatura zaujímá ve výchovně vzdělávacím procesu stěžejní postavení, neboť dovednosti, které si žáci osvojují, jim umožňují získávání poznatků ve všech dalších vzdělávacích oborech.

Předmět je rozdělen do tří oblastí (jazyková výchova, komunikační a slohová výchova, literární výchova), jejich obsah se vzájemně prolíná.

Časová dotace: 4 hodiny týdně

Charakteristika vyučovacího předmětu Jazyková výchova:

Rozvíjí pozitivní vztah žáků k mateřskému jazyku jako základnímu prostředku dorozumívání. Žáci získávají vědomosti a dovednosti potřebné k osvojení spisovné podoby českého jazyka, poznávají a rozlišují i další jazykové útvary. Jazyková výchova vede žáky k přesnému a logickému myšlení, které je základním předpokladem srozumitelného a účelného vyjadřování.

Charakteristika vyučovacího předmětu Komunikační a slohová výchova:

Rozvíjí komunikační dovednosti tak, aby žáci zvládli základní pravidla mezilidské komunikace, aby byli schopni kultivovaně a přesně vyjádřit i obhájit svůj názor v mluvené i psané podobě.

Charakteristika vyučovacího předmětu Literární výchova:

Vede žáky k četbě s porozuměním. Jejím prostřednictvím poznávají základní literární druhy, jejich specifické znaky a jazykové prostředky. Žáci se učí postihnout umělecké záměry autora. Literární výchova výrazně ovlivňuje rozvoj žákovy osobnosti, jeho životní hodnoty a postoje.

Učebnice:

Krausová, Z., Pašková M., Vaňková J.: Český jazyk 9 pro základní školy a víceletá gymnázia. Nakladatelství Fraus.

Krausová, Z., Pašková M., Vaňková J.: Pracovní sešit 9 pro základní školy a víceletá gymnázia. Nakladatelství Fraus.

Lederbuchová, L., Stehlíková M.: Čítanka 9 pro základní školy a víceletá gymnázia. Nakladatelství Fraus.

Školní výstupy	Tematické okruhy Učivo	Klíčové kompetence	Poč. Hod	Měsíc	Výchovně vzdělávací strategie	Průřezová témata
Jazyk Pracuje se slovní zásobou, ovládá tvoření slov. Pracuje se slovními druhy. Ovládá skladbu věty a větné členy. Procvičuje pravopis a jeho jevy. Jsou mu známy vědní obory českého jazyka. Pravopis slov i jeho pravidla si umí vyhledat na webu prirucka.ujc.cas.cz Žák umí nalézt důvěryhodnou informaci na internetu Sloh Umí vytvořit vytříbený ústní nebo písemný projev. Zná znaky výkladu Umí pracovat s odborným textem, odbornými názvy Zná správné užívání spisovných jazykových prostředků Využívá poznatky o jazyce a stylu ke gramaticky i věcně správnému projevu Umí se zamyslet nad problémem a dospět k nějakému závěru Chápe potřebu efektivně spolupracovat s druhými při řešení daného úkolu Je schopen využívat funkčních stylů Umí napsat email Napiše text v MS Word a jednoduše jej upraví, Vyhledá význam slova v internetových slovnících Literatura čte text s porozuměním, dokáže se vyjádřit k obsahu díla i k jeho formě, vyjadřuje kultivovaně a srozumitelně své názory na literaturu, divadlo, film diskutuje o kvalitě literatury, své názory zdůvodní zná základní literární druhy a žánry, dovede je charakterizovat, Orientuje se v literatuře 20. Století, zná její proudy a nejvýznamnější představitele Vyhledá si informace o spisovatelích na internetu, rozliší důvěryhodné zdroje informací, zpracuje referát v PPT a přednese jej Zpracuje čtenářský deník v MS Word	ČJ Opak. učiva 8. roč. Slovní zásoba význam slova, slovo a sousloví, věcné významy slov SLOH Úvod do učiva slohu, výklad LIT. Česká a světová literatura 1. pol. 20. stol. (vlastní texty a čítanka)	Kompetence k učení vede žáky k samostatné práci Kompetence k řešení problému motivuje žáka k samostatnému řešení daného problému, vede ke kritickému hodnocení obsahu čteného textu Kompetence komunikativní rozvíjí schopnost žáků přesně formulovat a vyjadřovat jejich myšlenky a názory. Kompetence sociální a personální napomáhá efektivní spolupráci ve skupině založené na toleranci, respektování společně stanovených pravidel Uplatňuje individuální přístup Kompetence občanské Zapojení se do společenského a kulturního dění. Kompetence pracovní Důraz na dodržování hygienických pravidel při práci	8 4 4	Září	Vyučovací hodina, samostatná a skupinová práce, tvořivé jazykové hry Diskuse, testy, projekty, počítačové programy, audio-videaopady, Exkurze, soutěže, práce s knihou, texty na internetu, besedy zadání prací v MS TEAMS, zpracování PPT prezentace, vyhledávání informací, jednoduché formátování textu v MS WORD, práce s www stránkami, stahování a úprava textů, jednoduchá úprava obrázků	Osobnostní a sociální výchova Mezilidská komunikace VMEGS Evropa a svět nás zajímá Multikulturní výchova Multikulturalita Mediální výchova Kritické čtení a vnímání mediálních sdělení Stavba mediálních sdělení Vnímání autora mediálních sdělení Tvorba mediálního sdělení
	ČJ Rozvoj slovní zásoby, jádro slovní zásoby Významové vztahy mezi slovy, synonyma, homonyma, antonyma, rozvrstvení slovní zásoby, odborné názvy, slova domácí a cizí SLOH Popis obecně, popis pracovního postupu, popis uměleckého díla LIT. Česká a světová literatura 1. pol. 20. stol. (vlastní texty a čítanka)	7 3 3	Říjen			
	CJ Nauka o tvoření slov, stavba slova, základní části slova (morfémy), odvozování, skládání a zkracování slov, slovní druhy, slova ohebná a neohebná, podstatná jména obecná, vlastní konkrétní, abstraktní SLOH Subjektivně zabarvený popis LIT. Česká a světová literatura 1. pol. 20. stol. (vlastní texty a čítanka)	8 4 4	Listopad			
	ČJ Přídavná jména – druhy, stupňování, mluvnické významy, zájmena a číslovky – druhy a skloňování, slovesa a jejich mluvnické významy, přechodníky SLOH Charakteristika – povaha, schopnosti a zájmy LIT. Česká a světová literatura 1. pol. 20. stol. (vlastní texty a čítanka)	6 3 3	Prosinec			
	ČJ Slovesné třídy, příslovce, předložky a spojky, skladba, stavba věty a souvětí, věty podle postoje mluvčího, věty dvoječenné, jednočenné, větné ekvivalenty SLOH Vypravování LIT. Česká a světová literatura 1. pol. 20. stol. (vlastní texty a čítanka)	8 4 4	Leden			
	ČJ Věta jednoduchá a souvětí, tvoření věty a souvětí, mluvnický zápor, skladební dvojice SLOH Úvaha LIT. Česká a světová literatura 2. pol. 20. stol. (vlastní texty a čítanka)	6 3 3	únor			
	ČJ Přívlastek, doplněk, věta hlavní a vedlejší, řídící a závislá, souvětí souřadné a podřadné, druhy vedlejších vět, významové poměry mezi souřadně spojenými větnými členy a vedlejšími větami SLOH Proslov, řečnický slohový útvar, diskuse LIT. Česká a světová literatura 2. pol. 20. stol. (vlastní texty a čítanka)	8 4 4	Březen			
	ČJ Složitě souvětí, řeč přímá a nepřímá, samostatný větný člen, oslovení, vsuvka, věta neúplná, slovosled, pravopis lexikální, tvaroslovný, skladební SLOH Diskuse, fejeton LIT. Česká a světová literatura 2. pol. 20. stol. (vlastní texty a čítanka)	7 3 3	Duben			
	ČJ Vlastní jména, zvuková stránka jazyka, hlásky a hláskové skupiny, větný přízvuk, větná melodie, projev mluvený a psaný, řeč, jazyk SLOH Styl prostě sdělovací, odborný, administrativní, publicistický, umělecký a řečnický LIT. Česká a světová literatura 2. pol. 20. stol. (vlastní texty a čítanka)	8 4 4	Květen			
	ČJ Jazykověda a její disciplíny, jazyková kultura, opakování učiva a shrnutí SLOH Dopis, shrnutí učiva LIT. Literatura na přelomu 20. a 21. století	6 2 2	Červen			